

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

II. leto.

V Gorici, kimavec 1881.

9. zvezek.

Ime Marije.

Srečna ura, ko z višave
Angelj Gabrijel ko blisk
Šinil dolu je v nižave,
Polne greha, zmot in stisk,
Ter v ogradi bele rože
Je zapel te, o ime!
Ki preseči te ne móže,
Kar jih goli stvari gre.

Gdaj beseda božja „bodi“
Je donela v smert in noč,
In življenje, luč povsodi
Je rodila njena moč:
Zdaj enako svetu lice
Ti oživljaš, o ime!
Tred tebo, ime Danice,
Mrak blodi, teme beže.

In z vablji vo nam svitlobo
Varno kažeš k raju pot,
Proč podiš od nas hudobo,
Zlih nas varuješ premót:
Ako v greh pa gdo je zašel,
Pelješ rahlo ga nazaj,
Kjer s tebo bo zopet našel
Pravo pot, močan deržaj.

Ti zdravilo si bolnikom,
Zdravim zdravje, vsem krepost,
Ti rešenje si jetnikom,
Vsa pri tebi je prostost;
V temi luč, v nesreči sreča,
V boju meč si, v miru hlad,
Pilo, jed lepo dišeča,
Ko žge žeja dušo, glad.

Ti si tožnim milo petje,
Ti tolažba temnih dni,
Vsem preganjanim zavetje,
Pribežališče si ti;
Zadnja z vragom terda bitev
S tábo srečno se konča,
Lahka s tábo preselitev
Nas z nesmertjem ovenčá.

V zrak sè sonci bi te vpisal,
V trate s cvetjem, o ime!
Goram v skale bi te vrisal,
Klical národom germé,
Da bi vsi te verno brali,
Med okúsili glasu,
Ter veseli ga vživali
Sebi v hasen, v čast Bogu!

Vodilo tretjega reda sv. Frančiška s kratko razlago.

Trinajsto poglavje.

O poslušanju svete maše in kako naj se napravljajajo shodi.

Vsi zdravi bratje in sestre katerega koli mesta ali kraja naj bodo vsaki dan pri sv. maši, če jim je mogoče. In vsak mesec naj se snidejo v cerkvi ali na tistem kraju, kjer jim ministri odkažejo, da bodo ondi pri slovesni maši. Vsaki pa naj da en groš navadnega denarja oskerbniku, ki naj te denarje nabira, ter jih po nasvetu ministrov enakomerno razdeljuje mej vboge in slabotne brate in sestre in druge potrebne, ki nimajo za spodoben pogreb po smrti. Potem naj darujejo nekoliko tistega denarja tudi cerkvi ali kraju, kjer se zbirajo, in naj si preskerbijo pobornega duhovnika, da jim bo oznanjeval besedo božjo ter jih spodbujal k pokori in k delam kerščanskega vsmiljenja. Mej sveto mašo ali ko se beseda božja oznanjuje, naj bodo tiho, ter pazijo na molitev in pridigo, razen če koga zadržuje občni prid bratovščine.

Razlaga.

Kako neizmerne cene je daritev sv. maše, tega nam tukaj ni treba še le dopovedovati. Naj se je torej skušajo tretjeredniki vdeleževati vsak dan, ako jim je kolikaj mogoče. Koger bolezen ali stanovske dolžnosti zadržujejo, ta skušaj vsaj v duhu se vdeleževati presvete daritve. Nadalje določuje to poglavje, da naj se shajajo udje tretjega reda vsak mesec po enkrat k slovesni skupni sveti maši. Tam naj poslušajo besedo božjo ter dajo po svoji moči kaj vbogaine, in sicer za cerkev in za vboge redovne brate in sestre in za druge potrebne. — Te določbe se po mnogih krajih tudi dandanašnji natanko derže, tako, da imajo shod vsaki mesec, navadno prvo nedeljo v mesecu. Drugod pa imajo shode vsaj štirikrat na leto, navadno ob kvatrih. Tedaj se daje tudi vesoljna odveza s papeževim blagoslovom; zato naj se tretjeredniki očistijo v zakramentu svete pokore, da se morejo vdeležiti popolnega odpustka, ki je sklenjen z vesoljno odvezo. Tudi naj bodo skupno pri sv. obhajilu.

Kar se tiče miloščine, naj da vsaki primerno skupnim redov-

nim potrebam, koliker vterpi. Zneski naj se devljejo v redovno kaso ali hranilnico, iz katere se plačuje, koliker je treba, da se tretjeredna služba božja dostojno in slovesno obhaja, in da se pripomore k zderževanju in lepšanju cerkve ali kapele, kjer ima do-
 tična tretjeredna skupščina svoje shode in svoj sedež. Iz te kase naj se plačajo sploh vsi občni iztroški za redovne potrebe, zlasti za svete maše; naj se podpira tudi po moči vse, kar more redu ali sploh katoliški cerkvi koristno biti; zlasti pa naj se deli miloščina udom, ako pridejo v stisko in potrebo, pa tudi drugim vbožnim in bolnikom. Da bi tretjeredne kase preobogatele, tega se po naših krajih pač ni bati; najbolje pa bo povsod, ako se denar, kar ga dohaja čez mero navadnih potreb, sproti obrača za dobre namene, kaker za sv. očeta papeža, za svete misijone i. t. d. O vsem tem imajo določevati redovni predstojniki.

Razen tega je omeniti, da se ob shodih navadno sprejemajo tudi novi udje; kateri so čas preskušnje dostali, se pripuščajo k obljubam; naznanjajo se in v molitev priporočajo udje, ki so od poslednjega shoda ločili se s tega sveta. Oznanja se tudi vse drugo, kar je potrebno, da tretjeredniki izvedo. Naj torej kar le mogoče vsi in vselej prihajajo k tem shodom, zakaj le tako jim bo tretji red pravo korist donasal; le tako se bo ohranila in množila gorečnost; red se bo širil in razcvetal in zmirom lepšega sadu donasal človeški družbi. Tukaj se bodo udje učili, kar jim je treba vedeti; tukaj se bodo spodbujevali in spodbadali, da bodo tudi izpolnjevali, kar so za prav in koristno spoznali. Zato opominja sv. Frančišek na koncu tega poglavja, naj bodo zbrani pri sveti maši in pri pridigi pazljivi, kaker se to ume že tudi samo ob sebi.

Štirnajsto poglavje.

O bolnih in vmerlih bratih.

Če se primeri, da kedo izmej bratov zboli, so dolžni mini-ali sami, ali po kom drugem ali drugih, enkrat na teden obiskovati bolnika, če jim je to bolnik naznanil, skerbno ga napeljuje k prejemi zakramenta sv. pokore (kaker se jim bo boljše in koristniše zdelo) in naj mu dajo potrebnega iz občnega premoženja. In če imenovani bolnik vmerje, naj se naznani bratom in sestram, ki tedaj prebivajo v mestu ali kraju, kjer je vmerl, da bodo osebno pričujoči pri opraviilu za mertvega, od koder naj ne gredo, dokler ni končana sv. maša in truplo pokopano. To se ima storiti tudi z bolnimi in vmerlimi sestrami. Verhu tega naj vsaki brat in vsaka sestra v prvi osmini po pokopu moli za njegovo

dušo, in sicer, mašnik naj bere eno sv. mašo; kedor zna psalterij, 50 psalmov, in kedor ne zna brati ravno toliko očenašev, in naj pri vsakem dostavi: „Daj mu (ji) večni mir, Gospod, in večna luč naj mu (ji) sveti.“ Nadalje naj dajo mej letom v prid živih in mertvih bratov in sester za tri sv. maše. Kateri pa znajo psalterij, naj ga molijo, drugi pa naj ne pozabijo moliti stokrat Gospodovo molitev s pristavkom po vsakem očenašu: „Daj jim večni mir, Gospod, in večna luč naj jim sveti.“

Razlaga.

Posebno skerbani in prave kerščanske ljubezni napolnjeni je sv. Frančišek do bolnih in vmerlih bratov in sester. Zategadelj nalaga v tem poglavju ministrom, in če so ti zaderžani, drugim udom, zlasti svetovavcem, naj pridno obiskujejo bolne brate in sestre, vsaj enkrat na teden, kaker hitro zvejo o njihovi bolezni. Namen obiskovanja je dvojni, duhovni in telesni. Najprej duhovni, da bolnika tolažijo, ter ga spodbujajo k poterpežljivosti, vdanosti v voljo božjo, k žalosti in kesanju čez storjene grehe, ter ga napeljujejo, da dobro pripravljen prejme sv. zakramente in tako se oboroži za pot v večnost. Ako je pa bolnik vbog, naj skerbijo, da dopolnijo tudi drugi — telesni — namen obiskovanja, da mu namreč iz občne denarnice odkažejo potrebne podpore; če pa nima tretji red nič premoženja, naj pa posamezni udje iz svojega vbogemu bolniku pomagajo, koliker jim je mogoče, iz ljubezni do Boga, ki jim bo gotovo ljubezen do bližnjega, do brata ali sestre, stoterno poplačal, če ne na tem svetu, pa v večnosti.

Če je pa bolezen tako nevarna, da se more, po človeško soditi, sklepati na bližnjo smert, naj bolnika opomnijo, da vravna pametno in previdno svoje časne reči in da se dobro pripravi na zadnjo vojsko. Zategadelj naj skerbe, da sprejme sveto popotnico in vesoljno odvezo, in da ponovi obljube, ter tako vdan v voljo božjo pričakuje ljubega Jezusa, ženina svoje duše. Tudi naj se skerbi, da bo vmirajoči redovni škapulir in pas imel na sebi ali vsaj pri sebi, da se vdeleži odpustka, ki je podeljen tistim, ki v redovni obleki vmerjo ali v njej se pokopati dajo.

Ko bolnik vmerje, naj se naznani njegova smert vsem udom tistega kraja, vsaj tiste župe, da ga morejo spremiti k zadnjemu počitku, in če se zanj opravljajo bilje ali sv. maša, tega opravila se vdeležiti, ker „je sveta in koristna misel za vmerle moliti“.

Ker po smerti ne sme miniti mej brati in sestrami ljubezen,

katera jih je vezala v življenju, nalaga in določuje sv. Frančišek, kaj se naj moli za dušni mir in pokoj rajnic, in sicer: Duhovni naj mej osmino berejo eno sv. mašo, ako jim je mogoče; drugi, ki niso mašniki, naj pa molijo ali 50 psalmov ali pa 50 očenašev sè vsakokratnim pristavkom: „Daj mu (ji) večni mir, Gospod, in večna luč naj mu (ji) sveti!“ Tudi morejo namestu tega moliti bilje ali molitve za mertve (in sicer en nokturen in hvalnice, brez večernic).

Mej letom pa, kaker pravi nadalje to poglavje naj dajo bratje in sestre, če premorejo in niso od p. vizitatorja oproščeni, za tri sv. maše za vse žive in mertve ude tretjega reda. Tisti, ki so manj premožni ali iz drugih veljavnih vzrokov ne morejo plačati sv. maš, naj se obernejo do p. vizitatorja, ki bo po njihovem nasvetu to dolžnost premenil v kako drugo dobro delo.

Zraven tega naj pa še vsaki mej letom enkrat moli cele bilje ali pa 100 očenašev s pristavkom na koncu vsakega: „Daj jim večni mir, Gospod, in večna luč naj jim sveti!“ — Glede češčenasimarij tudi tukaj velja, kar je bilo rečeno v razlagi 8. poglavja. Naj se torej pristavlja očenašem tudi angeljevo pozdravljenje, da bodo vmerli, ako potrebujejo pomoči, tolikanj prej rešeni na priprošnjo prečiste device Marije.

Premišljevanja o prečastitljivih ranah svetega Frančiška.

Peto premišljevanje.

Prikazni in božja razodevenja, katera so prejeli glede svetih ran sveti redovniki in druge pobožne osebe po smerti svetega Frančiška.

1. poglavje.

Sv. Frančišek razodene po svoji smerti bratu Matevžu iz Kastilijona, kedaj, kje in kako je prejel prečastitljive rane.

Peto in poslednje premišljevanje je o nekih prikaznih, razodevenjih in čudežih, katere je Bog po smerti sv. Frančiška storil v poterjenje prečastitljivih ran in v naznanjenje dneva in ure, kedaj mu jih je Kristus podelil. In kar se tega tiče, naj se ve, da

je leta Gospodovega tisoč dve sto dva in osemdeset meseca vinotoka brat Filip, redovni provincijal toskanski, na povelje brata Janeza Bonagracija od aretinskega brata Matevža Kastilijonskega, moža velike pobožnosti in svetosti, zahteval, da bi mu naznanil, kar ve glede dneva in ure, ko je Kristus sv. Frančišku prečastitljive rane vtisnil, ker je slišal, da mu je bilo o tem nekaj razodeto. V sveti pokorščini je brat Matevž to-le odgovoril:

„Ko sem bil v alvernijskem samostanu v družini, to preteklo leto meseca velikega travna, sem se pripravil nekega dne, da bom molil v celici, ki je na tistem prostoru, kjer se misli, da je bila tista serafinska prikazen. In v svoji molitvi sem prosil Boga prav pobožno, naj bi v svoji dobrotljivosti komerkoli razodel dan, uro in kraj, kjer so bile vtisnjene sv. Frančišku prečastitljive rane. Ko sem tako čez čas prvega spanja molil in prosil, se mi prikaže sv. Frančišek v neizmerno veliki svetlobi ter mi reče: „Sin, česa prosiš Boga?“ Jaz odgovorim: „Oče, to in to prosim.“ Nato mi pravi: „Jaz sem tvoj oče Frančišek, me li dobro poznaš?“ „Oče,“ pravim jaz, „te.“ Nato mi pokaže prečastitljive rane na rokah in na nogah in na strani ter pravi: „Prišel je zdaj po božji volji čas, da se izve v njegovo čast, kar si bratje do zdaj niso prizadevali, da bi bili izvedeli. Vedi, da tisti, ki se mi je prikazal, ni bil angelj, temuč Jezus Kristus je bil v podobi serafinovi. Sè svojimi lastnimi rokami je v moje telo te rane vtisnil, kaker jih je prejel na svoje telo na križu. Zgodilo se je pa tako-le: Na dan pred vzvišanjem svetega križa je prišel k meni angelj, ki mi je po povelju božjem naznanil, da se naj pripravim v poterpežljivosti vse sprejeti, kar bi mi Bog poslal. Jaz sem odgovoril, da sem pripravljen vse sprejeti in sterpeti, kar mi hoče Bog poslati. Drugo jutro, to je v jutro vzvišanja svetega križa, ki je bilo takrat v petek, sem šel, ko je dan napočil, v zelo veliki dušni gorečnosti iz svoje celice ter sem začel moliti na ravno tistem kraju, kjer ti zdaj moliš, in kjer sem jaz pogostokrat molil. Ko sem tako molil, pride po zraku iz nebes na križ pripet mladenič z močnim šumenjem, kaker seraf sè šestimi perotmi. Pri tem čudovitem pogledu sem ponižno pokleknil ter začel premišljevati neomejeno ljubezen križanega Gospoda Jezusa Kristusa in neizmerno bolečino njegovega terpljenja. In njegov pogled je obudil v meni toliko sočutje, da se mi je dozdevalo, kaker bi njegove bolečine nad seboj čutil. In o njegovi pričujočnosti se je ves ta hrib svetil kaker sonce. In tako dolu se pomikajoč je prišel blizu mene, in ko je pred menoj bil, mi je go-

voril neke skrivnostne besede, katerih še nikomer nisem razodel, zdaj pa je čas prišel, da jih razodenem. Dolgo časa potem je Kristus odešel ter se je v nebesa vernil, jaz pa sem na sebi našel le-te rane. Pojdi torej“ tako je sv. Frančišek končal, „in zagotovo povej vse to svojemu provincijalu, ker je to božje delo, in ne človeško delo!“

Te besede izgovorivši me je sv. Frančišek blagoslovil ter se je z veliko množico svetlih mladeničev v nebesa vernil.“ Imenovani brat Matevž je poterdil, da vse to ni v spanju temuč bdeč videl in slišal. Ravno na to je tudi prisegel pred provincijalom v Florenciji v njegovi celici, ko ga je o tem izpraševal pod sveto pokorščino.

2. poglavje.

Neki svet brat, ko je v popisu življenja svetega Frančiška v oddelku o prečastljivih ranah bral, da je seraf, ki se je sv. Frančišku prikazal, govoril skrivnostne besede, je Boga tako iskreno prosil, da mu jih je naposled sv. Frančišek razodel.

Ko je neki drug krat neki pobožen in svet brat bral v popisu življenja sv. Frančiška oddelek o prečastljivih ranah, je z boječo radovednostjo svojega duha premišljevali začel, kake pač so morale biti tiste besede, ki jih je v življenju razodeli sv. Frančišek za terdno odrekel, besede, katere je seraf v svoji prikazni govoril. Ta brat torej je sam pri sebi govoril: Sv. Frančišek ni hotel v svojem življenju teh besed nikomer razodeli, zdaj pa, ko je telesno vmerl, bi jih znabiti komu razodel, ako bi ga gdo pobožno za to prosil. In od tedaj na dalje je začel pobožni brat Boga in sv. Frančiška prositi, da bi mu blagovolila te besede razodeli, in ko je ta brat osem let stanovitno tako prosil, je zaslužil, da je bil v osmem letu tako-le vslišan.

Nekega dne po obedu, ko je bila končana zahvalna molitev v cerkvi, je on v nekem kraju cerkve ostal ter molil, in ko je prosil za to Boga in sv. Frančiška še bolj pobožno kakor navadno, z mnogimi solzami, ga neki brat pokliče ter mu v imenu gvardijana zapove, naj ga spremi na deželo v korist samostana. Ker je pa za gotovo spoznal, da je pokorščina zaslužniša kakor molitev, nevtégoma, ko zasliši povelje svojega predstojnika, ponižno pusti molitev in gre s tistim bratom, ki ga je klical. In kakor se je dopadlo Bogu, je s to hitro pokorščino zaslužil, kar z dolgo molitvijo ni bil zaslužil. Ko sta namreč skozi samostanska vrata prišla, srečata dva

ptuja redovna brata, katera sta bila, kaker je bilo videti, od daleč priromala. Eden je bil mlad, drugi pa bolj starikast in suhega obraza, in zaradi slabega vremena sta bila vsa blatna in premočena. Tistemu pokornemu bratu sta se zato močno smilila in rekel je tovarišu, s katerim je hodil: „O dragi moj brat! se li ne more opravilo, po katerem vun greva, za nekoliko odložiti? Ta dva ptuja redovna brata sta močno potrebna, da ju ljubeznjivo sprejmemo. Prosim te, dovoli, da se vernem ter jima noge vmijem, posebno pa temu starišemu bratu, ki je bolj potreben; vi jih bode te pa mlajšemu vmili; potem pa pojdeva zopet, da doveršiva samostansko opravilo.“

Brat se vda ljubezni svojega tovariša, verneta se, tista ptuja brata ljubeznjivo sprejmeta ter ju peljeta v kuhinjo k ognju, da se posušita in ogrejeta. Pri ravno tistem ognju se je tudi družih osem samostanskih bratov grelo. In ko sta ona dva nekoliko postala pri ognju, nato sta ju v stran odpeljala, da bi jima noge vmila, kaker sta se mej seboj porazumela. Mej tem, ko tisti pokorni in pobožni brat starišemu bratu noge vmiva in ogleduje, zapazi noge olepšane s prečastitljivimi ranami. Hitro jih objame in poln veselja in sterčenja poljubi ter začne klicati: „Ali si Kristus, ali si pa sv. Frančišek.“ Na to klicanje in te besede bratje, ki so se pri ognju greli, vstanejo in pritečejo in z velikim strahom in spoštovanjem zagledajo tiste sloveče rane. In nato na njihovo prošnjo dovoli oni stariši brat, da so jih od blizu ogledali, dotikali se jih ter poljubljevali jih.

In ko se od veselja še bolj čudijo, jim pravi: „Ne dvojite in ne bojte se, dragi bratje in sinovi! Jaz sem vaš oče, brat Frančišek, ki sem po volji božji vstanovil tri redove. In ker me je ta brat, ki mi je noge vmil, že osem let, in danes bolj goreče kaker sicer prosil, naj bi mu razodel besede, katere mi je seraf govoril, ko sem rane prejel, in katerih v svojem življenju nikomer nisem hotel razodeli, zato me je Bog danes poslal ter mi vказal, zavoljo njegove stanovitnosti in hitre pokorščine, zaradi katere je popustil sladkost premišljevanja, naznaniti vam, za kar prosi.“

Na to se sv. Frančišek k onemu bratu oberne rekoč: „Vedi, dragi brat! Ko sem bil na gori Alverniji ter sem se pri oni serafinski prikazni čisto zamislil v spomin terpljenja Kristusovega, tedaj je Kristus v moje telo rane vtisnil ter mi rekel: „Veš, kaj sem ti storil? Dal sem ti znamenja svojega terpljenja, da boš moj zastavonosec. In kaker sem jaz na dan svoje smerti šel v predpe-

kel ter sem vse duše, katere sem tamkaj našel, zavoljo svojih svetih ran rešil in v nebesa peljal, tako tudi tebi od tega trenutka podelim, da mi boš tudi v smerti podoben, kaker si mi v življenju bil, da pojdeš po smerti vsako leto na svoj smertni dan dolu v vice, in vse duše svojih treh redov, to je manjših bratov in sestra in udov tretjega reda in verh tega duše svojih častivcev, katere tamkaj najdeš, vsled ran, katere sem ti vtisnil, rešiš in v nebesa popelješ.“ Teh besed nigdar nisem razodel, kar sem na zemlji živel.“ To izgovorivši je sv. Frančišek sè svojim tovarišem izginil. To je potem mnogo bratov izvedelo od onih osem bratov, ki so pričujoči bili pri tej prikazni in besedah sv. Frančiška.

Sv. Jožefa žalost in veselje.

IX.

Prišel je bil tedaj slednjič tolažbe polni trenotek, da je sv. Jožef iz angeljevih ust slišal tisto tolažilno pri odhodu obljubljeno besedo, katere je že tako dolgo tako težko in hrepeneče pričakoval: „Pojdi nazaj v svojo domačo deželo!“ Kako se mu serce razvedri, ko sme zapustiti ptujo malikovavsko deželo in zopet se verniti v domovino na Izraelsko, kjer pobožni očaki počivajo, kjer si je mej izvoljenim ljudstvom pravi Bog izbral na Sijonski gori svoj sedež, kamer ga hodijo vsako leto o praznikih častit vsi pravični iz cele dežele. Ves vesel hiti sporočit Mariji in Jezusu to preveselo novico. In če je že nekedaj tako urno izpolnil angeljevo povelje, ko mu je vказal tako grozovito reč — bežati na ptuje; gotovo je zdaj še bolj hitel, da bi vsaj njima že skoraj mogel kaj polajšati in bolje postreči. Vender sladkost angeljevega oznanila mu ogrenijo še mnoge prebritke skerbi.

Že spet namreč vidimo sv. družino na poti. Sleherno potovanje pa ima svoje težave in zopernosti še celo v sedanjih časih, ko je toliko prijetnih in vabljivih polajšav. Kako grozno težavno je moralo še le biti v tistem času po takih pustih in nevarnih krajih, po katerih so morali tudi nazaj gredé hoditi. V nekem oziru je bila vernitev v domovino še težavniša, kaker nekedaj beg v Egipet, zakaj Jezus je bil mej tem toliko odrastel, da ga je bilo pestovaje nositi težko, sam pa tudi še ni mogel hoditi po toliko slabih potih. Velikrat so morali počivati in sv. Jožefu, ki je bil si-

cer tudi sam zelo vtrujen, sta se Jezus in Marija zelo smilila. Lajšala je britkostno potovanje le še tolažba, da bode terpljenja kmalu konec ko pridejo na domačo zemljo. Čedalje lažje jim je pri sercu; že se vidijo od daleč domače gore in hribje, kmalu se prikaže tudi domače polje, domače ceste in vodé: že se smejo na domači zemlji odpočiti — hvala Bogu, vse je prestano!

Pa oh, ni še vse prestano ne! Sv. Jožef je sicer zdaj na domačih tleh, pa v mnogih ozirih ni veliko drugače, kaker bi bil še zmirom na ptujem. Revščino je v Egiptu zapustil, revščino je spet našel v domači deželi. Tedaj naj prvo in naj nujniše vprašanje za sv. Jožefa po vernitvi je bilo, dobiti kje varno stanovanje in preskerbeti si naj potrebnjšega živeža. To pa ni bilo tako lahko. Prepričan je bil, da bi bilo za Jezusa in Marijo naj primernejše in naj bolj častno, če ostanejo zdaj v Betlehemu ali celo v Jeruzalemu, ter ne hodijo nazaj v samotno in zapuščeno mesto Nazaret.

Vender prav zagotovo se sv. Jožef še ne vé odločiti, in v taci močnih skerbeh in pomislih beržkone začne sem ter tje popraševati za stanovanje, za delo itd. Pa kake grozovite reči zvé! Strašne pogovore sliši o kervoločnem Herodu (zakaj po smerti tako važne osebe se ljudje več časa skoraj družega ne pogovarjajo, kaker o njenih lastnostih in delih) in menda zdaj še le prvi krat mu pride kaker slučajno na ušesa strašna moritev betlehemske nedolžnosti.

Preden je namreč odpotoval v Egipt, mu je angelj le toliko povedal, da hoče Herod vmoriti Jezusa, in ko je imel spet nazaj se verniti, je zopet od angelja le to zvedel, da je Herod vmerl: kedo bi mu bil mogel v Egiptu naznaniti strašno moritev betlehemske fantičev? Neizrečeno ga je zopet v serce zbolela ta grozna novica: tedaj še ne zadosti, da so sami imeli toliko terpeti, zavoljo njih se je tudi še nedolžna kri prelivala, vboge matere so imele tak neslišen strah in nepopisljivo žalost preterpeti! Siroteji! kaker jagnjeta so bili poklani s tistim mečem, ki je bil Jezusu namenjen! Hvala večnemu Bogu in njegovemu angelju, da je ljubi Jezušček rešen! Zdaj še le prav spozna, kolika sreča je bila, da je bežal ž njim v Egipt; ke bi ne bil bežal, gotovo bi bil tudi vmorjen. Kako sladko se mu zdaj zdi vse grenko terpljenje, ki ga je na ptujem prestal!

Pa spet ga začne skerbeti, zelo skerbeti, ker ljudje mu pripovedujejo, da je grozoviti Herod sicer vmerl, toda njegova kervoločnost še ni ž njim popolnoma zamerla, ampak da je njegov sin

Arhelaj, ki ima zdaj oblast v Judeji, zelo podoben ranjcemu očetu, možu tako žalostnega spomina. Neka misel pride zdaj sv. Jožefu, misel tako strašna, da se kar strese: kaj kè bi pa tudi Arhelaj hotel Jezusa končati!? Po drugi strani se sicer tolaži, da je angelj v Egiptu naravnost rekel, da so s Herodom vred pomerli tudi tisti, ki so Jezusu po življenju stregli; vender znabiti velja to pa le za Galilejo, previdnosti je treba! Skerb in zadrega nastane tako velika, da si sam ne ve nič več svetovati, le iz nebes še sveta in pomoči pričakuje. In res spet zagleda v spanju prikazen, ki mu razodene, da naj se nikar ne mudi v Judeji, ampak naj gre naravnost na Galilejsko.

Kaker težek kamen se mu zdaj odloži od serca trapna negotovost, nov pogum in nova serčnost ga spet navdaja. Pot bo sicer še dolga in težavna. Hudo se mu zdi, Mariji in Jezusu zopet nakladati toliko breme. Pa tako je volja božja, odločno iz nebes namanjena. Dobrotljivi Oče, ki jih je podpiral na prejšnjem dolgem popotovanju, jim bo gotovo še zdaj zadnje stopinje lajšal.

Tudi poslednje popotovanje je pri kraju. Že so v Nazaretu, v domačem mestecu. Zdaj stopijo čez domači prag. Milo se stori sv. Jožefu, ko pride čez toliko časa spet v domačo hišo, pa jo vidi tako zapuščeno; zakaj veliko se je pokvarilo, kar je bil gospodar na ptujem. Vsaj za nekoliko časa bo treba še veliko pomanjkanje terpeti. —

Ko smo pozdravili sv. Jožefa spet v domači hiši v Nazaretu, ozrimo se še enkrat nazaj na dolgo popotovanje od Egipta do sem. Vbogi Jožef! veliko si moral prestati; vender prepričani smo, da tudi brez dobrodejne tolažbe ni bilo tvoje serce.

Razen navadnih tolažil, ki smo jih že imenovali, da je bil sv. Jožef n. pr. vedno v družbi Jezusa in Marije, da je bil pravičen mož tako junaškega serca, ves vdan v voljo božjo itd., je imel na popotovanju še marisiketero veselje, ki se da čisto natorno razlagati. Kaker namreč po hudi uri, po pretresljivi nevihti sonce lepše sije, rastline živahnije zelenijo, cvetje prijetnišo vonjavo razširjuje in živali se veselejše gibljejo; tako tudi hude stiske terpeče serce nekako pretresejo, da se po prestanih britkostih raduje v tolikem veselju, kolikerkšnega še čutiti ni zmožno navadno serce, katero ni nikoli kaj zdatnega imelo terpeti. Že zavest, da je gorje odzeto, je tako povzdigljava! Kaker se jetniku obraz razvedri, ko zasliši dolgo zaželeno besedo „konec je zavora, pojdi na prosto!“ enako je moralo razveseliti sv. Jožefa angeljevo oznanilo: konec je egi-

ptovskega pregnanstva, pojdi v svoj domači kraj. Ta veseli glas angeljski je še dolgo odmeval v njegovem sercu, in mu dokaj slajšal popotne neprijetnosti. Če pa natorna tolažba ni več zmagovala, pomagano mu je bilo naravnost iz nebes, kaker namreč takrat, ko je bil v toliki dvojljivi zadregi, ali bi ostal na Judovskem, ali bi šel na Galilejsko v Nazaret.

Pa še ena druga reč je, ki vžaljeno serce v največih britkostih podpira, da ne omaguje in ne omahne; zove se upanje. Upanje na dve strani tolaži naše serce; po eni strani mu šepače: „kmalu bo konec te težave, ki te zdaj stiska“, po drugi strani pa kaže tako vablljivo in sladko tisto veselje, ki ima priti namestu sedanje stiske, da se ga že naprej tako veseli, kaker bi ga že zares živalo. — Tako upanje je sicer sv. Jožefa že tolažilo v Egiptu, a pred ni moglo biti tako živo in zmagljivo, kaker zdaj, ko je bil že na poti. Čem bolj se je cesta proti Nazaretu krajšala, tem bolj je rastlo upanje, žalost je vpadala, skerbi so se manjšale. Slednjič zagleda „svojo“ hišico. Pozdravlja stare prijatelje in znance. Zopet je na svojem, mej svojimi! Novo življenje, dokaj srečno in veselo, se prične v Jožefovi hiši v Nazaretu. Mnogokrat se je gotovo v goreči molitvi Bogu zahvalil, da ga je rešil tolikih britkosti in pa tolikih nevarnosti.

Kako lepo si je znal sv. Jožef v prid in tolažbo obračati vse velikanske nadloge na dvojnem popotovanju in v Egiptu! Kako mirno se je po prestanih britkostih, spet nazaj vernil k prejšnjim opravilam! Obračajmo si tudi mi vsako terpljenje v svojo korist, iz serca odpustimo preganjavcem in žalivcem, kadar pa poskušnja mine, bodimo spet mirni in veseli, pozabivši sreherno krivico!

Življenje svete Elizabete Ogerske,

deželne grofinje turingijske,

patrone tretjega reda svetega Frančiška.

24. poglavje.

Kako se je ljuba sveta Elizabeta branila nazaj iti v kraljestvo svojega očeta, zato da bi bolj gotovo prišla v kraljestvo nebeško.

Ogerski kralj, oče Elizabetin, je zvedel po romarjih, ki so hodili v Ahen in v druge svete kraje ob reki Renu, v kolikem

vboštvu in kako zapuščena mu je hči na Nemškem. Pripovedovali so mu, kako so se zagrozili, ko so slišali, da živi njihova kraljična brez časti, brez dvora, vsega slečena. Kralj je stermel, do solz ga je ginila taka novica; sklical je svoje svetovavce, ter jim potožil krivico, ki se godi njegovi hčeri. Sklenilo se je poslanca poslati v Turingijo, da jo pripelje nazaj na Ogersko. Izvolil se je za to neki grof Banfi. Ta gospod se napoti na Nemško z mnogim spremeljavavstvom ter pride najprej na Vartburk. Tamkaj najde deželnega grofa Henrika ter terja od njega odgovora glede čudnega položaja deželne grofinje. Henrik mu odgovori: „Moja sestra je prav čisto znorela; cel svet to ve, in vi boste videli sami.“ Pravil mu je nato, kako se je odtegnila v Marburk, in kaj vse čudnega tam počne, ker živi z berači in gobavimi, in še mnogo takega. Dokazal je poslancu, da je vboštvo Elizabetino čisto prostovoljno in da je on od svoje strani ji zagotovil posestvo vsega, kar si le želeti more. Grof se odpravi nato v Marburk poln občudovanja. Ko pride tje, vpraša gostilničarja, kjer se je vstavil, kaj je misliti o gospe, ki se kliče Elizabeta in ki je prišla z Ogerskega v to deželo; zakaj živi v taki siročini; zakaj je zapustila kneze družine svojega soproga; ali jo je k temu naklonilo kaj, kar ji ni k časti? „To je silno pobožna gospa“, odgovori gostilničar, „in polna čednosti. Ona je tako bogata, kaker si človek le želeti more; zakaj to mesto in okolica, ki ni majhina, to je vse njeno, in naj bi bila le hotela, dobila bi bila zadosti knezev, ki bi jo bili radi vzeli v zakon. Ali zavoljo svoje velike ponižnosti živi radovoljno tako siromaško. Ona noče stanovati v nobeni hiši v mestu, zato, da more biti bliže bolnišnici, ki jo je dala sezidati; zakaj ona zaničuje vse posvetne dobrote. Bog nam je izkazal veliko milost, ko nam je poslal tako pobožno gospo; vsem, ki imajo opraviti z njo, koristi to v zveličanje. Ona nigdar ne počiva v delih kerščanskega vsmiljenja; ona je čista, pohlevna, vsmiljena, čez vse drugo pa ponižna bolj kaker kedor si bodi.“ Nato se da grof gostilničarju k njej peljati. Gostilničar vstopi naprej ter ji pravi: „Milostiva gospa, tukaj so vaši prijatelji, ki so vas prišli iskat, kaker menim, ter hočejo govoriti z vami.“

Ko nato poslanec v kočo stopi ter vidi hčer svojega kralja s preslico v roki, kako je predla, pretrese ga ta pogled tako, da se prekriža in solze se mu vdero iz oči. „Ali je kedaj kedo videl“, zakliče, „kraljevo hčer volno presti!“ Potem sede poleg nje ter ji pripoveduje, kako ga je kralj, njen oče, poslal iskat jo, da jo pri-

pelje nazaj v deželo, kjer je zagledala beli svet; obeta ji, da se bo tam ž njo ravnalo sè vso častjo, ki ji gre, in da jo ima kralj še vedno za svojo drago hčer. — Ona odbije vse te prošnje. „Kaj pa mislite, da sem jaz?“ tako mu pravi, „jaz nisem nič kaker vbo-ga grešnica, ki nisem nigdar tako pokorna bila božji postavi, kaker bi bila imela.“ — „Kedo pa vas je pripravil v to siromaštvo?“ vpraša grof. „Nihče drugi“, odgovarja ona, „kaker mojega nebeške-ga Očeta Sin, ki je neskončno bogat; on me je učil sè svojim zgledom, kako naj zaničujem bogastvo in vboštvo cenim čez vsa kraljestva tega sveta.“ Nato mu pripoveduje svoje življenje, kar je vdova, in kaj namerja početi ostale dni, ki jih ima še živeti. Zagotovila ga je tudi, da se nima pritožiti čez nikogar, da ji ne manjka ničesar in da je popolnoma srečna. Poslanec jo lepo prosi, naj ne dela očetu britkosti s tako zaničljivim življenjem, naj ga ne žali z vedenjem, ki je tako malo primerno njenemu rodu. „Povejte mojemu gospodu očetu“, odgovori Elizabeta, „da sem srečniša v tem zaničljivem življenju, kaker more on biti v svojem kraljevem veličastvu, in ne le da ni treba, da bi žalosten bil zastran mene, temuč veseli naj se, ker ima otroka v službi velikega kralja nebes in zemlje. Jaz ga ne prosim, kaker eno samo reč na svetu, namreč da naj moli in tudi drugim naroči, da bodo molili zame; jaz pa bom tudi molila zanj, dokler bom živa.“

Grof, ko vidi, da je zastoj vse prizadevanje, otide silno žalosten. Ona pa vzame zopet preslico v roke, srečna, da more vresničiti že naprej veličastne besede, ki ž njimi sveta cerkev časti tiste, ki se za Jezusa, kaker ona, vsemu odpovedo: „Kraljestvo tega sveta in vse časnolišpanje sem zaničevala iz ljubezni do svojega Gospoda Jezusa Kristusa, ki sem ga videla, ki sem ga ljubila, ki sem verovala vvanj, ki sem ga izvolila.“

25. poglavje.

Kako je ljuba sveta Elizabeta vse svoje premoženje vbozim razdelila.

Naj si je deželni grof Henrik še tako terdno prepričan bil, da mu snaha Elizabeta nori, vender zato ni mislil, kaker bi mu ne bilo treba izpolniti, kar ji je prostovoljno obljubil. Strah pred papčem, ki se ji je bil postavil za variha in veljava mojstra Konrada Marburškega, katerega je cenil, kaker ranjik njegov brat Ludovik, to dvojje je seveda pač tudi pripomoglo, da je ostal veren

svoji besedi. Poslal ji je torej tistih 500 mark srebra, ki jih ji je bil obljubil, ko se je preselila v Marburk; Elizabeta pa, ko jih je prejela, sklene vse en dan razdeliti vbozim. 25 ur na daleč okrog Marburka je dala torej oznaniti, da naj se ta in ta dan vbogi snidejo na ravnini blizu vasi Vérde. V resnici se je sešlo več tisoč beračev, slepih, hromih, poškodovanih obojega spola; poleg tega tudi velika množica radovednih, ki so želeli videti, kaj in kako se bo godilo. Elizabeta je naročila zadostnemu številu mož in služabnikov, naj skerbe, da bo vsaki ostal na svojem mestu, da ne bi kateri na škodo ostalih dvakrat prejel miloščino. Kedor bi vender kaj takega poskušal, naj se mu na mestu postrizejo lasje.

Zgodilo pa se je, da so prijeli neko dekle, Hildegundo po imenu, ta trenutek, ko se je genila sè svojega prostora, da bi šla streč svoji bolni sestri, ki je bila v drugi versti, in v resnici so ji odrezali prekrasne lase, ki jih je razpletene nosila po plečih, kaker je bila navada marburškim dekletam. Vbogo dekle začne britko jokati, tožiti in zaterjevati, da je nedolžno. Peljejo jo k Elizabeti; ali ta ji le srečo vošči, da je izgubila svoje lepe lase, ker se zdaj pač ne bo več vdeleževala posvetnih veselíc. Vprašala jo je sè svetnikom lastno bistrournostjo, ali si ni nigdar želela, da bi kaj boljše začela živeti. Hildegunda pravi: „Že bi se bila davno Gospodu zaobljubila ter pokrivalo nunsko sprejela; ali preveč se mi je škoda zdelo za tako lepe lase.“ Pri teh besedah zakliče Elizabeta polna radosti: „Bolj sem srečna in vesela, da so ti ostrigli te lase, kaker ke bi mi bili sinu za rimskega cesarja izvolili.“ Nato je vzela dekle k sebi, in ta se je posvetila popolnoma službi božji in vbogih v bolnišnici Elizabetini.

Razen tega prigodka se je miloščina, kaker je bilo napovedano, s pomočjo zanesljivih ljudi v redu razdelila. Elizabeta je sama vodila delitev; hodila je skozi verste sem ter tje ter stregla vbozim opasana s pertenim predpasnikom, kaker je Kristus stregel svojim učencem. Pri vsaki stopinji je našla novim bolečinam nove tolažbe; zlasti ljubeznjivo je govorila s ptujimi vbozimi, ki jih je prvič videla.

Ko se je začelo mračiti, je bilo tistih 500 mark razdeljeno in kar je bilo zdravih vbožcev, so se odpravili proti domu; mnogi pa, ki so bili slabotni in bolehní in niso mogli tako pozno na pot, so iskali raznih kotov v bolnišnici in sosednjih poslopjih, kjer bi mogli ostati čez noč. Ko se je Elizabeta domov vernila, jih zagleda, in ker je bila vedno polna vsmiljenja, pravi precej svojim sprem-

ljevavkam: „Ah glejte, tu so ostali najslabotniši; dajmo jim še kaj!“ Nato vkaže vsakemu dati šest kolonjskih penezov, ravno tako otrokom, ki so bili mej njimi, kaker odrasčnim. Rekla je tudi veliko množino kruha prinesti ter ga je razdelila med nje. Naposled pravi: „Jaz hočem tem vbozim ljudem cel praznik napraviti; zakurite ognje!“ Kmalu so goreli veliki ognji po vseh krajih, in vbožcem so se noge vmivale in z dišavami mazilile.

Vbožci so bili tega silno veseli, tako da so začeli peti. Elizabeta je slišala to petje iz svojega stanovanja ter je bila jako ginjena v svojem nedolžnem sercu. Vsa vesela zakliče: „Saj sem vam rekla: ljudi je treba tako srečne storiti, kaker je le mogoče.“ In precej je šla vun, da bi se veselila z veselimi.

Ali ne le tistih 500 mark srebra, celo svojo doto, katero ji je moral devér izročiti, ko so se križaniki vernili, okolu 2000 mark srebra, kar je bil tedaj jako velik znesek, in vse, kar je skupila za razne svoje dragocenosti in posestva, vse je o raznih prilikah razdelila vbozim, za kar so jo mnogi seveda grajali in zasramovali ter na glas jo imenovali zapravljkvo in norico. Ali ona se ni menila za take besede; njej se je zdelo, da si večno zveličanje s takimi minljivimi bogastvi prav dober kup kupuje.

26. poglavje.

Kako se je ljuba sveta Elizabeta od mojstra Konrada učila premagovati svojo voljo v vseh rečeh.

Po tem, kar smo do zdaj povedali, bi sodil človek, da je bila Elizabeta že dosegla cilj, ki si ga je tako pogumno sama postavila: edino le Boga in svojega bližnjega zavoljo Boga ljubiti, svet in vse posvetne dobrote pa popolnoma zaničevati. In vendar je imela na tem čudovitem potu kerščanske popolnosti prestopiti še strahovite ovire in mnoge in najtežje zmage pridobiti. Ni ji bilo zadosti, da je premagala svet in kar jo je vezalo na svet, premagati je morala tudi samo sebe, to je svojo lastno voljo. Ta, če tudi angeljsko čista, po nebesih hrepeneča, od vseh posvetnih reči odtergana volja se ni smela več vzdigovati iz lastne moči, temuč vpogibati se je imela pred vsakim dihlejsem volje božje kaker poln klas, notri do trenutka, ko jo je hotel nebeški žanjec požeti za večnost.

On, ki mu je vesoljni oče vseh vernih posebno izročil to izvoljeno dušo, da naj jo vodi, mojster Konrad Marburški, ki je dobro

vedel preceniti, koliko more Elizabeta storiti ali terpeti iz ljubezni do Boga, on je sklenil do tega najvišjega verhunca evangelijske popolnosti jo voditi po poti, ki bi bil seveda silno zopern navadam in mislim večine kristijanov današnjega časa, ki pa ni zbujal mermranja ali tudi le zavzemanja v tistem času otročje priproščine in popolne vdanosti do vsega, kar je moglo dušo h Bogu voditi in nanj navezovati. Sicer pa nočemo ravno vsega opravičevati, kar je počel Konrad sè svojo plemenito spokornico; prirojena ostrost in terdoba njegovega značaja ga je mogoče da večkrat zanesla čez meje kerščanske vmerjenosti. Ali namestu da bi prederzno sodili ravnanje takega moža, skušajmo rajši posnemati podložnost svete kneginje, ki je iskala svoje časti v tem, da je vklanjala glavo pod jarem ljubezni božje ter hodila po stopinjah tistega, ki je iz ljubezni do nas pokoren bil do smerti, smerti na križu.

Mojster Konrad je torej sklenil vkrotiti in pokončati v duši Elizabetini edini vzrok človeške dopadljivosti, ki ga je mogel še notri najti; začel je napadati njeno lastno voljo v tem, kar je bilo najglobočje vkoreninjeno v njeni duši, v opravljanju del kerščanskega vsmiljenja. Postavil je mejo njeni radodarnosti, pač grozovito njenemu sercu, ker ji je prepovedal kateremu vbožcu več dati, kaker en sam penez. Preden se je Elizabeta vdala temu terdemu omejenju, izkušala se ga je ogniti, ne da bi bila ravno neposlušna, po raznih potih. Najprej je dala kovati sreberne peneze po ščlegu (ali šilingu) vrednosti, ter jih je delila kaker bakrene. Potem, ko so se vbogi, po njeni radodarnosti razvajeni, pritoževali, da jim tako po malem deli, je rekla: „Meni je prepovedano več ko en penez vam dajati, ni mi pa prepovedano vsaki pot vam dati, koliker krat pridete.“ Berači niso zanemarili tega dobrega sveta; ko so dobili prvo miloščino, so šli enkrat ali dvakrat okoli bolnišnice, in potem so spet prišli po penez, ki jim ga je Elizabeta tudi vselej dala. Tako so počeli brez konca in kraja. Ali ko je mojster Konrad to opazil, ne da bi ga bila ginila nedolžna zvijača te ljubezni goreče duše, razjezil se je tako, da je založil kneginji nekaj prav krepkih zaušnic; ona pa je prenašala to sramoto z veseljem, ker je že davno goreče želela, da bi se vdeležila vseh krivic, ki jih je terpel njen božji zveličar, preden je vmerl zanj.

Konrad ji je zdaj celo prepovedal denar deliti vboгим, naj si bo kaker koli in za kar koli; dovolil pa ji je deliti kruh. Ali ker je bila preradodarna ž njim, ji je odkazal kmalu, da ne sme dajati celih hlebcev, temuč le kosce. Naposled ji je prepovedal popolno-

ma vsako miloščino, ne pustivši drugega pribežališča njeni goreči ljubezni, kaker skerb za bolnike; pa tudi pri tem ji je, kaker smo videli, obhojo z nji najljubšimi bolniki, gobavimi, previdno zabranil, in če je po svojem vsmiljenju prelomila to prepoved, jo je tepel brez prizanašanja.

Lahko si mislimo, kolika je bila bolečina Elizabetina, ko si je videla tako vzeto tisto prostost, ki ji je bila celo življenje tolikanj dragocena in potrebna, ko je videla oviro postavljeno mej svojo miloserčnostjo in potrebami nesrečnih. Vender je razumela novo dolžnost, ki je zasela prostor vseh drugih; razumela je, da je popolno zatajevanje same sebe, katero je obljubila Bogu, moralo seboj pripeljati tudi zatajevanje v vsem tem, kar ji je napravljalo najmanjše veselje, najmanjšo tolažbo človeško; in gotovo je, da ji je delala miloščina neizrekljivo veselje. Ali znala je je darovati Bogu; znala je slušati brez mermranja in kmalu je bila popolnoma izvedena v tej najvišji vednosti pokorščine, ki je kristijanu vednost zmage.

Nobeden trud, nobena težava ji ni bila preterda, keder se je bilo treba ravnati po volji tistega, ki si ga je bila vajena misliti proti sebi ko zastopnika volje božje. Nobena daljava ji ni bila prevelika, ako jo je dal poklicati k sebi, in vender ni ravnal ž njo nigdar s tistim prizanašanjem, ki bi se bilo moglo misliti, da gre nje spolu, nje mladosti, nje visokemu stanu. Še prav nalašč je iskal, kako bi ji terdo in ternovo napravil pot zveličanja, da bi se prikazala enkrat pred svojim večnim sodnikom s toliko več zaslugami obložena. „Tako je ravnal sveti mož“, pravi neki francoski pisatelj, „da ji stare lastno voljo; njena ljubezen naj bi se popolnoma oklenila Boga, da se ne bi domišljala na svojo nekedanjo čast in slavo. In v vseh rečeh je bila hitro poslušna, in stanovitna v terpljenju, tako, da je posedala svojo dušo v poterpežljivosti, ter je bila požlahtnjena njena zmaga po pokorščini.“

Ta pokorščina je bila torej tako hitra, kaker popolna, tako v najmanjših kaker v največih rečeh. Nekega dne je bila šla na pot, da bi obiskala nekega puščavnika blizu Marburka; kar pošlje za njo mojster Konrad, da naj se verne ta hip. Oberne se na mestu ter pravi smehljaje k poslu: „Če smo pametni, moramo delati kaker polž, ki se ob deževju vmakne nazaj v hišo; slušajmo torej in vernimo se!“

Ona ni tajila strahu, ki ga ji je prizadeval izpovednik, ne tolikanj sam po sebi, koliker ko namestnik božji. „Ako se bojim takega vmerljivega človeka“, tako je rekla svojim spremljevalkam,

„koliko bolj moram trepetati pred Bogom, ki je gospod in sodnik vseh ljudi?!“ Ta strah pa je bil čisto le duhovni; zakaj ona je bila svojo voljo položila Konradu v roke, zlasti ker je bil vbog in vse posvetne velikosti in časti prost, kaker je želela biti tudi ona. „Jaz sem izvolila“, tako je djala, „življenje vbogih sester, zato ker je najbolj zaničevano; ako bi bila poznala katero še bolj zaničevano, izvolila bi bila tisto. Lahko bi bila obljubila pokorščino kake-mu škofu ali bogatemu opatu; obljubila pa sem jo rajši Konradu, zato ker je sam berač in nima ničesar, in ker tako tudi jaz nimam nobene pomoči v tem življenju.“

Mej tem je mojster Konrad nadalje brez prizanesljivosti rabil oblast, ki mu jo je dala Elizabeta čez se. Ko je bil nekega dne v samostanu Altenberku, kjer je bila Elizabetina mlajša hči Jerdrut že sprejeta, mu pride na misel, da bi tudi mater notri spravil; pošlje torej po njo v Marburk, da bi to stvar skupaj prevdarila. Ona sluša brez obotavljanja. Ko so nune zvedele o njenem prihodu, prosijo Konrada, naj bi jo smele peljati v notranje prostore samostana. Konrad je hotel izkušati njeno pokorščino. Prej ji je bil že povedal, da je pod kazenjo cerkvenega izobčenja kaker moškim tako ženskam prepovedano prestopati samostanski zapor ali klavzuro; pravi torej dvoumno: „Naj gre noter, če hoče.“ Elizabeta je razumela te besede tako, kaker bi ji bil dal dovoljenje, ter je vstopila v prepovedani kraj. Ali Konrad jo da berž vun poklicati, pokáže ji knjigo, kjer je bila zapisana obljuba brezpogodne pokorščine ter vkaže nekemu menihu, ki ga je spremljal, naj nji in njeni služabnici Irmengardi za pokoro odšteje z dolgo in debelo šibo toliko in toliko vdarcev. Mojster Konrad je zapel Miserere, in menih je tepel siroti, dokler je mojster izpel cel psalm. Irmengarda je pravila pozneje, da so se ji tri tjedne poznale klobase po herbtu, Elizabeti pa gotovo še dalj časa, ker je bila bolj tepena, kaker ona. Vender je kneginja brez mermranja s čeznatorno vdanostjo prestala to sramotno kazen za tako majhin pregrešek, in ko je nekaj časa pozneje z Irmengardo, kateri je nehote naklonila tako strahovanje, govorila o tem, je djala: „Take kazni moramo prenašati s poterpežljivostjo; zakaj z nami je kaker z bičjem, ki raste ob rekah; ko reka čez bregove stopi, se bičje vklanja in vpogiblje, in povodenj poteče, da ga ne polomi; potem se po konci postavi in vzdigne v vsi svoji moči ter se veseli svojega novega življenja. Tudi nam je treba, da smo včasi vpognjeni h tlam in ponižani, da se potem po konci postavimo z veseljem in zaupanjem.“

Neki drugi pot, ako smemo verjeti nekemu manj gotovemu sporočilu, je mojster Konrad pridigal o Kristusovem terpljenju, najbolj zaradi Elizabete, da bi dobila odpustek, ki ga je bil podelil papež vsem njegovim poslušavcem. Ali Elizabeta ni prišla h pridigi, ker je imela opraviti z dvema bolnikoma, ki so ju bili ravno prinesli v bolnišnico. Ko je Konrad izpidigal, pošlje torej ponjo ter jo vpraša, kje je bila, ker ni prišla h pridigi. Ona se hoče opravičiti; ali on ji ne da govoriti, temuč kar tepsti jo začne, rekoč: „En drug krat pridi, keder te kličem; to imaš zato, ker nisi precej šla v cerkev.“ Elizabeta se je zasmejala ter se hotla izgovarjati, on pa jo je le še bolj tepel in sicer prav do kervi. Tedaj je povzdignila oči proti nebesam ter gledala tako nekoliko časa molče; nato je rekla: „Gospod, zahvaljujem se ti za to milost, da si me izvolil k temu“. Tepenje so videle njene služabnice, ter jim je bilo silno žal za gospo. Ko je torej mojster Konrad proč šel, so prišle k njej, da bi jo tolažile, in ko so videle kri, ki ji je premočila obleko, so jo vprašale, zakaj je toliko tepenje tako vdano terpela. Ona pa se je nasmejala ter je rekla: „Ker sem tako poterpežljivo prenašala tepenje, zato me je Bog potolažil sè svojo sladkostjo ter mi dal videti angelje in Jezusa Kristusa, in videla sem, da me je mojster tepel noter do tretjega kora nebeškega“. Ko so povedali mojstru te besede, je neki zaklical: „Če je taka, pa mi bo v resnici žal na večne čase, ker je nisem tepel noter do devetega kora.“

Bodi rečeno še enkrat: Takih prilogov ne smemo soditi po mislih ali nazorih našega časa. Navade bogoljubnega življenja, šege kerščanske niso ravno tiste v vseh dobah cerkvene zgodovine; nigrdar pa niso bile take, da bi jih mogle pobožne duše zaničevati in sramotiti; vedno so podajale ljubezni do bližnjega, ponižnosti in zatajevanju samega sebe obilo priložnosti k nesmertnim zmagam, k pridobljenju čiste in svete slave.

Mej tem ko je najvišji sodnik tehtal na svoji večni tehtnici to ostrost svojega služabnika in nepremagljivo poterpežljivost svoje ponižne neveste, našli so posvetni ljudje v teh razmerah pašo svoji hudobi ter podali vbogi Elizabeti priložnost število daritev, ki jih je že prinesla svojemu nebeškemu ženinu, z novo pomnožiti. Potem ko so jo bili razvpili ko zapravljivko in norico, ter povsod raztrosili, da je iz uma, iskali so zdaj nje dobro ime omadežati s hudobnim natolcevanjem in najostudnim govorjenjem glede njene razmere do mojstra Konrada. Kvasili so naglas, da je ta duhovnik

zapeljal vdovo deželnega grofa Ludovika in da jo je vzel seboj v svoj kraj, da bi tam ž njo zapravljal nje doto in vse njeno bogastvo. Mladost Elizabetina je mogla dajati senco nekake opravičenosti temu gerdemu obrekovanju, ker ni imela, kaker smo rekli, ko se je vmeknila v Marburk, nič več ko dva in dvajset let. Zdela se je tedaj ta reč zadosti resna zvestemu varihu Elizabetinemu, gospodu Rudolfu iz Varile, tako, da je šel sam k nji, da jo opomni na to. Odpravil se je v Marburk, in približavši se ji se vsem spoštovanjem jo je nagovoril s temi besedami: „Milostiva gospa, bodi mi dovoljeno brez ovinkov z vami govoriti, ne da bi se hotel pregrešiti s tem zoper spoštovanje, ki vam gre.“ Elizabeta odgovori ponižno, da hoče vse poslušati. „Prosim vas torej, ljuba gospa“, tako pravi, „skerbite za svoje dobro ime, zakaj vaša prijaznost z mojstrom Konradom daje priprostemu in neumnemu ljudstvu priložnost k napačnim mislim in nespodobnim besedam.“ Elizabeta povzdigne oči proti nebesam in ne da bi njeno obličje kazalo najmanjšo zadrego, pravi: „Hvaljen bodi v vseh rečeh naš presveti sladki Gospod Jezus Kristus, moj edini prijatelj, ki ne zameče te vboge daritve iz svojih rok; iz ljubezni do njega in da bi se darovala njemu ko služabnica, sem zatajila plemenitost svojega rodu, sem zaničevala svoje bogastvo in posestvo, sem zaverгла svojo lepoto in mladost; odpovedala sem se svojemu očetu, svoji domovini, svojim otrokom, vsem tolažbam tega življenja, postala sem beračica. Nisem si prihranila, kaker eno samo majhino dobroto, svojo žensko čast in dobro ime. Ali zdaj terja tudi to, kaker slišim, in dam mu radovoljno, ker ima za vredno ko neki posebni dar sprejeti daritev mojega dobrega imena in prijetno me storiti pred svojimi očmi po sramoti. Privoljujem, da bom živela od zdaj na dalje ko onečeščena ženska. Ali, o moj zveličar! moje vboge otročiče, ki so še nedolžni, blagovoli jih obvarovati sramote, ki bi zastran mene mogla pasti nanje.“ Ker je pa htela pomiriti svojega vdanega prijatelja, pristavi: „Da vsaj vi, gospod natakár, ne bode te mislili kaj slabega, pogledajte tu moja razmesarjena plečá.“ Pokazala mu je na to znamenja vdarcev, ki jih je nedavno prejela. „Glejte“, pravi, „ljubezen, ki jo ima ta sveti duhovnik do mene, ali bolje rečeno, glejte, kako me priganja k ljubezni božji.“

Ali ne le v takih unanjih in telesnih ostrostih je rabil Konrad neomejeno oblast, ki mu jo je dala čez se; še mnogo bolj si je prizadeval, da bi ji poterl serce in izpulil iz njega zadnje koreninice vsake človeške nagnjenosti, da bi jo ljubezen božja in misel

na Boga vso napolnila. Iz mej vseh sladkosti svojega preteklega življenja je bila ohranila Elizabeta ljubo staro navado, da je živela sè svojima prijateljicama iz mladosti, Gudo in Izentrudo. Ponevedoma je ta zveza Elizabeti osladila mnogo grenkosti, polajšala pogosto jarem izkušenj in zatajevanja; njeno mlado serce se je popolnoma vdalo tej ljubeznjivi tolažbi. Ni si mogoče misliti bolj priserčnega prijateljstva kakor je bilo mej Elizabeto in tema njenima gospodičnama, kakor se to vidi iz vseh njihovih sporočil. Ali tudi to sladko in poslednjo vez je sklenil mojster Konrad raztergati, da ne bi pogovori ž njima v Elizabetinem sercu spomina na nje prejšnjo visokost in žalosti budile, ker jo je izgubila. Že prej je bil vse osebe njenega hiševanja, ki so bile pri nji ostale, sčasoma odpravil; Elizabeta jih je gledala odhajati z veliko serčno bolečino. Zdaj je prišla versta na njeni prijateljici; najprej na Izentrudo, ki jo je Elizabeta najbolj ljubila, ki ni imela pred njo nobene skrivnosti, ki ji je odkrivala najskrivniše misli svojega serca pred in po tlej, ko je zapustila svet. „In vendar je morala videti, kako me je mojster zapodil“, tako sama pripoveduje ta zvesta prijateljica, „zapodil mene, Izentrudo, ki me je pred vsemi ljubila ter me z veliko serčno bolečino in neizmernimi solzami pustila od sebe“. Naposled je morala proč tudi Guda, ki je bila od svojega petega leta vedno pri nji, ter jo je tudi z največo priserčnostjo ljubila. Vboga Elizabeta je jokala in ihtela bitko. „Zdelo si je“, tako pravi pobožen pisavec, čiger besede radi omenjamo, „zdelo se ji je, kakor bi se ji serce raztergalo na dvoje, in noter do smerti ji je ostala ta žalost. To bo pač lahko razumelo vsako zvesto serce; saj je ni na zemlji večje bolečine, kakor keder se morajo ločiti zvesta serca. O ljuba sveta Elizabeta! jaz te spominjam na to žalostno ločitev, in v imenu tiste nevsmiljene bolečine, ki si jo čutila tedaj sè svojima najljubšima prijateljicama, izprosi mi to milost, da bom spoznal, kako slabo sem storil, ker sem se toliko krat ločil z grehom od svojega Boga.“—

Tako je torej ostala vboga kneginja sama sè svojim Bogom; pa tudi tolažba te samote se ji ni pustila cela. Konrad je nadomestil ljubljeno prijateljico z dvema ženskama od onih silno različnima. Ena je bila dekle nizkega stanu; ime ji je bilo Elizabeta, kakor kneginji; pobožna je bila sicer precej, ali strahovito sirova in neotesana in tako neznansko gerda, da bi bila lahko otrokom za strašilo. Druga je bila neka stara vdova, gluha, prepirljiva in potuhnjena, vedno jezna in nezadovoljna. Te dve ženski ste stavili Elizabeto

vsak dan v najterje poskušnje in obsipali jo z nepriljudnostjo in sirovostmi. Ona pa se je vdala iz ljubezni do Jezusa s popolno poslušnostjo v to žalostno premembo v svoji hiši; vedno nezaupljiva sama do sebe je izkušala v obhoji s kmetiško zarobljenko napredovati v ponižnosti in prenašajoč napade togotne stare vdove vterditi se vpoterpežljivosti, česar ji je bilo v resnici mnogo treba, da je izhajala s takima ženskama. One ne le da je niste zaderževale, ko se je v duhu pokore lotila domačih opravkov, ki so njima šli, prepuščali ste ji nasproti vsa najnižja dela, kaker n. pr. pometati hišo, in ko nekedaj pri ognju potopljena v premišljevanje ni dobro pazila na vboge jedi, ki so se kuhale, tako da so se prismodile, ste se začeli gerdo kregati nad njo ter ji očitati, da ne zna skuhati še ene juhe; in vender vboga ni prej nigdar kuhala, niti se kedaj učila.

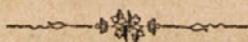
Te dve ženski ste jo tudi nevsmiljeno tožili mojstru Konradu vselej, keder ste jo videli prelomiti prepoved, da ne sme dajati vbogajme, kar je tako težko bilo njenemu vsmiljenemu sercu; in tako ste napravili, da jo je Konrad večkrat ostro kaznoval. Ali nič je ni pripomoralo, da bi bila le za en sam trenotek, bodi si tudi le z majhino neradovoljno nepoterpežljivostjo, nezvesta pokorščini, ki jo je prisegla njemu, ki se ji je zdel odločen, da jo naglo in varno pripelje v večno domovino. Tako vestna je bila v tem oziru, da, ko ste jo včasih obiskali stari ljubljene tovarišici, se ni upala kaj jedi jima ponuditi, niti pozdraviti ju, ako ni prej dovoljenja dobila od Konrada.

Naposled je bila prihranjena tej duši ob enem tako mehkočutni in tako vterjeni proti vsem svojim čutilom še zadnja poskušnja, ki ji je dala priliko k poslednji zmagi. Videli smo, kako se je bila ločila od svojih otrok, ki jih je tako priserčno ljubila, da je to ljubezen le ljubezen božja mogla vkrotiti. Ali ta ločitev ni bila popolna; preglasno je vpilo zoper njo materino serce. Ako tudi ni imela stanovitno pri sebi nobenega deteta, kaker bi se moglo misliti po neketerih sporočilih, vender je gotovo večkrat poslala ali po sinka, ali po katero hčerko, da je mogla vstreči materinemu sercu, ko jih je gledala, laskála in ljubila v nedolžno čelo. Ali kmalu se je zavedela, da ni več prostora v nje sercu za dvoje ljubezen, da ga ne more deliti brez škode mej Boga in katero koli stvar. Videla je, da jo to laskanje in ljubljenje, ki je ž njim preobilo obsipala sad svojega telesa, ovira in zaderžuje, da ne more z navadno gorečnostjo opravljati molitve; bala se je, da ne bi drugo

bitje bolj ljubila kaker Boga, in bodi si po spodbadanju mojstra Konrada, bodi si sama od sebe, odpravila je za zmirom ta poslednji sled pozemelske sreče.

Toliko čeznatornih zmag milosti božje, ki jo je spoznavala Elizabeta za svojo edino in neomejeno gospodovavko, ni moglo dolgo nepoznano ostajati. Ne le v nebesih jo je čakalo neizrekljivo plačilo, ljudje sami so se pripravili naposled, da izkažejo spodobno čast tej junakinji vere in ljubezni, ter poplačajo tem zavoljo Boga zapuščenim otrokom prenesevši na nje priserčno nagnjenje, ki ga verno stoletje ni moglo odreči rojencem svetničnim.

Komaj nekaj let je bilo preteklo po smerti Elizabetini, ko je prišel na dvor francoskega kralja Ludovika IX. nemški knežič, mladenič osemnajstih let. Stregel je pri mizi kraljčini, kraljice francoske, ki je bila vitezem srednjega veka predpoda vse lepote in plemenitosti ženske; in ta kraljica je bila tedaj Blanka iz Kastilje, mati svetega Ludovika. Mladenič pa je bil sin svete Elizabete, tako so šepetali eden drugemu okoli stoječi in kraljica Blanka ga je objela večkrat z veliko pobožnostjo in usta njena so iskala na čelu mladeničevem sledov poljubcev, ki jih je nekedaj gori pritislila Elizabeta. Tako je častila mati svetnikova sinu svetničinega; v tem poljubcu tako ginljivem in pobožnem ste se srečali v zgodovini, v ljudskem spominu, kaker ste se brez nehanja srečevali pred Bogom, dve duši tako rahločutni, tako goreči, tako čisti, duši zavetnika in zavetnice tretjega reda svetega Frančiška.

Prečastitega
milostivega gospoda Jožefa Jurija Štrosmajerja,
škofa bosenskega in sremskega

G O V O R

pred svetim očetom papežem Leonom XIII.
pri slovesnem sprejetju slovenskih romarjev 5. malega serpana
1881.

P r e s v e t i O č e !

O Kristusu Gospodu, Bogu in zveličarju našem, pravijo pisma kaker v božjem okrajšanju: „Skozi je šel dobrote deleč“.

Ravno to o Vaši Svetosti po pravici oznanjujejo danes vsi

pravični presojevalci, zakaj Vaša Svetost, dasiravno po nevgodnosti časov silno zadeta, vender celo svoje življenje v to obrača, da deli dobrote.

Živ dokaz tega smo mi katoliški Sloveni, ki smo iz raznih krajev in dežel k stolici Petrovi in rimski cerkvi, materi in učiteljici ostalih cerkev po svetu, se sešli, da pred nogami Svetosti Vaše kleče najpriserčniša čutila spoštovanja, ljubezni, pokorščine in hvaležnosti izrazimo za imenitno darilo, ki je ž njim Vaša Svetost naša sveta aposteljna Cirila in Metoda na višjo stopnjo nebeškega dostojanstva povzdignila in njiju češčenje za vesoljno cerkev predpisati blagovolila.

Veliko v resnici in skoraj božje darilo, ki se nič bodisi našim sercem ljubšega, bodisi našim in našega časa potrebam primerišega niti izmisliti ni moglo. Zakaj če se šteje mej perve in poglavitne potrebe vesoljnega sveta tista božja edinost, ki jo je večni Oče tako rekoč iz svojega naročja vzel in hotel, da naj za ceno kervi svojega edinorojenega upanje in dedina bode rodu človeškega; če zunaj naročja te božje edinosti ne morejo nobene moči imeti tiste vezi pravičnosti in primernosti, zloge in vjemanja, ki brez njih vse človeško prizadevanje ne le nevspešno ostane, temuč očitno v pokončanje in pogubo dersí; če pa te božje edinosti zastonj iščemo po drugih krajih in narodih razen Rima, kjer je Gospod nje vogálni kamen, stanovitno stražo in obrambo, v rimskih papežih postavil; če je naposled ta božja edinost, ki je Gospod vvanjo položil vse zaklade svojega odrešenja, zlasti nam Slovenom vsem kakor v devetem tako še bolj v devetnajstem stoletju neodvezno potrebna, ako hočemo v bratovski zvezi mej sabo in z drugimi narodi vspešno delati v namen našega poklica mej raznimi ljudstvi in narodi; tedaj nam je v resnici Svetost Vaša največo dobroto izkazala, ko nas je pred kratkim sè zlatimi besedami okrožnega pisma „Velika dolžnost“ opominjati blagovolila, h kateri službi smo zavezani našima svetima aposteljnama, kako se imamo nadalje njiju svetega življenja spominjati in s katerim zlasti namenom ju častiti in na pomoč klicati. Sveta naša aposteljna sta namreč v devetem stoletju na vso moč si prizadevala, da bi naše slovenske predéde, ki sta se jih trudila k veri in omiki kerščanski spreoberniti, prepričala, da se morejo le v tesni in nerazločljivi zvezi sè stolico Petrovo in svetim apostoljskim sedežem najti tiste zastave vere in resnice, svéta in poguma, vede in pobožnosti, ki brez njih ne bodo

mogli pretečih si nevarnosti premagati niti zavarovati si slobode in sreče tudi za prihodne veke.

To je v resnici, kar sta sveta naša aposteljna ne le z enim ali drugim djanjem svojga življenja, temuč sè vso veljavo svoje apostolske službe dokazano in poterjeno nam zapustila. In z ravno tem pečatom je zaznamenal dobrotljivi, vsegamogočni Bog celo tiste dogodke njiju življenja, ki so bili edino od njegovega migljeja in njegove svete volje odvisni. Tako na priliko, da je eden od njiju, mlajši namreč, Ciril, ko je bil posvečen za škofa, v svoji najboljši starosti tukaj v Rimu vmerl ter, nasproti želji pobožne matere in brata, pokopan bil poleg ostankov svetega papeža Klemenena, ki jih je bil prinesel z Jutrovega, v veliki cerkvi Klemenovi. Bog je bil namreč odločil, da naj tudi mertvo telo njegovo svojmu in vsem prihodnim stoletjem tisti nauk in tisto pobožnost pridiga in zaterjuje, ki ga je ravno ta naš svetnik s poslednjimi svojimi besedami spoznal, ko je v trenutku svoje smerti božjo molitev Jezusa Kristusa (Jan. 16) nekako ponavljal, molitev, ki je ž njo stojim poklicanim in izvoljenim poslednji dar svoje milosti prosil, namreč tisto edinost mej sabo, ki je njegove božje edinosti z večnim Očetom podoba in pomembno znamenje.

Vse to pa je tolikanj večje veljave in moči, ker sta naša aposteljna v prav tistem času prišla k nam Slovenom iz najpoglavitnišega tadanjega mesta na Jutrovem, ko je ravno to mesto po nekakem nevrednim tekmovanju stolico Petrovo in pravo cele cerkve glavo spremenilo v znamenje, ki se mu ima nasproti govoriti.

Stanovitna je bila vedno ta skerb rimskih papežev za naše Slovene, kar omenjamo z največo hvaležnostjo; ali ker je Svetost Vaša to izročilo rimske cerkve in te zveličalne zasluge naših svetih aposteljnov s priserčnišo ljubeznijo in skerbjo pred kratkim nam Slovenom v spomin poklicati blagovolila, to sprejemamo ko znamenje od Boga dano, da seme od rimskih papežev in svetih naših Cirila in Metoda negdaj mej nami zasejano ni poginilo, temuč, da ga je nebeški Oče, ki je pred njim tisoč let kaker en dan, do teh naših časov ohranil, da prinese sad, ki ga želimo.

Ker pa sveta aposteljna naša z enako pobožnostjo kaker mi častijo in na pomoč kličejo tudi tisti naši bratje, ki dandanašnji še niso v ravno tisti čredi kaker mi, dopustilo bo Svetosti Vaše rahločutno serce, ki v njem odseva ljubezen Kristusova, da z nekako prederznostjo bratovske ljubezni nanje prenesemo del ljubeznjivosti in skerbljivosti očetovske, ki nam jo je razodela okrožnica „Velika

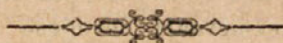
dolžnost“. Ko je pred kratkim Svetosti Vaše preroški glas zazvonil njih ušesam, so začeli tudi oni, ker stoje prav na pragu svete cerkve, sè vsem Jutrovim bolj ko kedaj prej čutiti resnico tistih prilik, ki jih rabi sv. Ciprijan o cerkvi božji v svoji zlati knjigi o edinosti svete cerkve str. 20., kjer piše : „Otergaj žarek sončni od telesa, razdeljenja luči edinost ne sprejme ; od drevesa odlomi vejo, odlomljena ne bo mogla rasti ; oddeli od izvirka potok, oddeljen se bo posušil“. Z vdanišo skerblijvostjo in večim zaupanjem se ozirajo že zdaj k rimski cerkvi, ki se ima ž njo po besedah sv. Ireneja zavoljo veljavnišega pervaštva vsa cerkev po vesoljnem svetu vjemati ; ker vejo in vidijo, da se more le v edinosti sto cerkevjo dobiti popolniša gotovost in trdnost v veri in večja rodovitnost in plodovitost v apostoljski službi. Prepričujejo se že tudi oni od dne do dne bolj, da le v tej cerkvi živi in moč ima namestna Gospoda Kristusa ne le oblast, temuč tudi ljubezen, ki posebnim njihovim pravicam in predpravicam ter navadam ne le ne bo ničesar odzela, temuč še z novo močjo in veljavo jih poterdila, ker je ta ljubezen enaka tisti gospodarja v evangeliju, ki je svoje najete, dasiravno jih je ob enajsti uri poslal v vinograd, vender tistega plačila vredne sodil in tiste skupnosti vseh dobrot, kaker služabnike, ki so prenašali celega dne težo in vročino.

Vedo pa naj naši bratje, ki so izvunaj, da se bomo veselili in veselja poskakovali, ako bodo prvi poslednji, poslednji pa prvi postali, ker je le to tekmovanje dovoljeno tistim, ki so ravno tistega duhovnega telesa udje, ki jim je vse skupno, bodisi žalost, bodisi veselje, in ki jim ni nič bolj pri sercu kaker krivice, ki so jih storili, popraviti, in tiste, ki so jim bile storjene, pozabiti.

Zopet in zopet se torej Svetosti Vaši zahvaljujemo za očetovsko ljubezen in skerblijvost proti nam vsem in v dokaz večnehvalčnosti in otročje vdanosti slovesno obetamo ta trenotek pred Bogom in celim svetom in Svetosti Vaši k nogam polagamo to obljubo, da bomo vedno in do svojga poslednjega zdihljeja zvesti ostali prelepim zgledom svetih aposteljnov naših, da se ima edinost svete cerkve neoskrunjena varovati, gojiti in pospeševati, da bomo v tej edinosti iskali zdravila vsem našim bolečinam, tolikanj bolj, ker vidimo, da se dandanašnji v mnogih krajih na zemlji nekako ponavlja proti namestniku Kristusovemu in nasledniku Petrovemu nehvalčnost, ki jo je negdaj Gospod sam izkusil, ko je po velikem čudežu množici priserčniše skrivnosti ljubezni in milosti svoje razlagati začel. (Jan. 6.) Tedaj je Peter v svojem in vseh aposteljnov

imenu obetal in obljubljal: „Kam pojdemo, Gospod? ti imaš besede večnega življenja“. Z ravno tisto gorečnostjo in s celo tisto močjo v sadanji needinosti mej rečmi in mej ljudmi Svetosti Vaši v svojem in vseh svojih imenu slovesno obetamo in zagotavljamo zvestobo in večno zedinjenje ključoč iz celega serca sè svetim Ambrozijem: „Kjer je Peter, tam je cerkev!“ Tako je! Mi bomo stolici Petrovi zmirom pridruženi ostali, ker se le po nji godi, da je cerkev, dasiravno po celem svetu razširjana, vender le ena glava, en izvirek, ena mati rodovitnosti sè vspehi bogata, ki se po nje porodu rodimo, ž njenim mlekom redimo, ž njenim duhom oživljamo. Tako je! Mi se bomo Svetosti Vaše vedno držali, ker vemo, da se le po nasledniku Petrovem godi, da se cerkev Kristusova ne more popačiti, ker je v resnici nevesta Kristusova, nepokvarjena in sramožljiva, ki le eno hišo pozna, le ene postelje svetost s čisto sramožljivostjo varuje. (Sv. Cipr. o edin. cerk. 20.) Kjer je Peter tam je cerkev! To je naša vera; to verujemo vsi; tega se vsi trdno držimo; to bomo do smerti spoznavali; to bomo enkrat z našima apostelnoma pred samim obličjem božjim ponavljali, tega ko poslednjega cilja odrešenja tako za cel svet kaker za vse naše brate prosili.

Blagovoli Svetost Vaša to našo slovesno obljubo poterditi in nam in vsem našim ko zastavo božjih milosti očetovski blagoslov podeliti.

Generalni defnitorji frančiškanskega reda pred svetim očetom Leonom XIII.

V Rimu, 10. rožnega cveta. — Včeraj o poldne so blagovoliili sveti oče Leon XIII. sprejeti na novo izvoljeni generalni defnitorij frančiškanski z redovnim generalom na čelu. Ko so redovni general posamezne defnitorje predstavili in sveti oče sè vsakim posebe spregovorili nekoliko besed, potem so se obernili do vseh vkupaj v daljšem nagovoru tega obsežka: „Veseli jih,“ so rekli, „videti pred sabo novovstanovljeni generalni defnitorij frančiškanskega reda, ki je eden najznamenitših in po celem svetu razširjenih in ima tudi v današnjih nevgodnih časih največ udov. Cerkev je že skoraj 700 let veliko pomoč imela od tega reda, in dandanašnji ga zlasti potrebuje. Zato opominjajo defnitorij, naj podpira

redovnega generala ter na to dela, da se bo redovna disciplina po svetem vodilu povsod hranila in, kjer je po neugodnosti časov poškodovana, zopet ponovila in popravila. Posebno je paziti na religiozno in znanstveno izobražanje mladih redovnih bratov, ki naj se vzgojujejo v duhu ponižnosti in pokorščine, ker je duh današnjega sveta prav posebno duh nevezanosti (ali razuzdanosti). Potem so omenili sveti oče s Francoskega na Špansko in Holandsko pregnanih frančiškanov, o katerih so pred kratkim sprejeli vesela poročila. Nato so v misel vzeli španski narod ter opomnili, koliko tolažbo so jim prinesli španski romarji, ki so ravno tedaj bili v Rimu. Potem so govorili zopet o redu sv. Frančiška ter rekli: Dandanašnji se kliče povsod po društvenem prenovljenju (socijalni reformi). Tako društveno prenovljenje je prinesel v hudem času cesarja Friderika II. sv. Frančišek, zakaj ta serafinski patrijarh ni namerjal posvetiti le svoje redovne brate v samostanih, temuč cel svet; obsegal je ves človeški rod, vse je hotel k Bogu peljati. S temi besedami pokazujejo na tretji red svetega Frančiška, ki ga tako posebno ljubijo („Ljubim ga iz serca, ljubim ga“, so rekli sveti oče s posebnim povdarkom) in ki so že v svoji škofiji Perudži mnogo storili, da bi se vpeljal in, kar se da, razširil. V prid tretjega reda hočejo kmalu tudi očitno nekaj na znanje dati. Gre pa prvemu redu skrbeti za dobre, goreče vodnike tretjega reda, in potem spodbujevati ga z dobrim zgledom in apostoljskimi pridigami, da bo prinašal obilo sadu ter postal tako eden poglobitvinih pripomočkov za društveno prenovljenje, katero se tolikanj želi. Sveti oče upajo, da bo novi definitorij izverstnega redovnega generala tudi v tem na vso moč podpiral ter z božjo pomočjo si prizadeval, da se namen doseže. Naposled se zahvaljujejo vsem ter jim dajo v znamenje svoje naklonjenosti sveti apostoljski blagoslov.

Besede svetega opominjevanja

blaženega očeta Frančiška vsem svojim bratom.

XVII.

Blager se tistemu služabniku, kateri se zavoljo dobrega, kar Gospod po njem reče ali stori, ne povišuje bolj, kaker zavoljo tega, kar reče in stori po drugem. Tisti človek namreč greši, ka-

teri bolj želi od bližnjega prejeti, kakor dati od svojega Gospodu Bogu.

XVIII.

Blager se človeku, kateri ima poterpljenje sè svojim bližnjim v njegovih slabostih tako, kakor bi si želel sam od njega poterpljenja v enakem primeru. Blager se hlapcu, ki vse dobro vrača in pripisuje Gospodu Bogu; zakaj kedor si kaj priderži, on skriva denar Gospoda svojega Boga, in kar misli, da ima, to se mu bo de vzelo.

XIX.

Blager se služabniku, kateri se ne šteje za boljšega, kadar ga povzdigujejo in povišujejo ljudje, kakor kadar ga malo čislajo, za priprostega imajo ter zaničujejo. Ker kolikeršen je človek pred Bogom, tolikšen je in ne več. Gorje redovniku, kateri je po drugih povišan in se neče svojevoljno ponižati. In blager se tistemu služabniku, kateri ni iz lastne volje povišan in vedno hrepeni za znožje biti drugim.

XX.

Blager se redovniku, kateri ne najde dopadajenja in veselja v drugem, kakor v svetih pogovorih in božjih delih ter vabi s temi ljudi k ljubezni božji z veseljem in radovanjem. In gorje redovniku, kateri ima dopadajanje nad nepotrobnimi in puhlimi besedami, in vabi s temi ljudi v smeh.

XXI.

Blager se služabniku, ki ne govori z upanjem, da bo dobil plačilo, ki ne razodeva vsega svojega znanja in ki ni nagel v govorjenju, ampak je meder in previden v tem, kar mora govoriti in odgovarjati. Gorje redovniku, kateri ne ohrani dobrot, ki mu jih je Bog skazal, v svojem sercu, ter jih ne kaže v djanju, marveč jih želi z nado plačila raje razodeti z besedo ljudem, kakor Bogu; sam namreč dobi svoje plačilo, poslušavci pa odnesejo malo sadu.

XXII.

Blager se služabniku, kateri prenaša pokorjenje, obdelovanje in grajanje iz ust drugega tako, kakor iz svojih. Blager se slu-

žabniku, kateri se mirno vda, ko se ga dobrotno opominja, kateri pohlevno vboga, se ponižno izpoveduje in radovoljno zadostuje. Blager se služabniku, ki ni nagel z izgovori, ter ponižno prenaša sramoto in grajanje zavoljo greha, keder ni grešil.

XXIII.

Blager se služabniku, ki ga vidimo tako ponižnega, keder je pri podložnih bratih, kaker keder je pri predstojnikih in gospodih svojih. Blager se služabniku, ki ostaja vedno v strahovanju. Zvest in moder služabnik je tisti, kateri ne zamuja v vseh svojih pregreških se od znotraj kaznovati s kesanjem, po zunanje pa z izpovedjo in djanskim zadoščenjem.

XXIV.

Blager se služabniku, ki ljubi svojega brata, keder je bolan, ter mu ni vstanu vgoditi, tako kaker keder je zdrav, ter mu vgoditi more. In blager se mu, ki svojega brata tako ljubi, keder je oddaljen od njega, kaker keder sta skupaj, ter mu ne govori kaj za herbtom, česar bi ne mogel reči z ljubeznijo vpričo njega.

XXV.

Blager se služabniku, ki zaupa duhovnikom, kateri prav živijo po pravilih sv. rimske cerkve, in gorje njim, ki jih zaničujejo; ker čeravno so grešniki, jih vender ne sme nobeden soditi, ker sodbo čez nje si prideržuje Bog sam. Koliker višje je namreč nad vsemi drugimi opravilo, katero opravljajo glede najsvetejšega telesa in najsvetejše kervi Gospoda našega Jezusa Kristusa, katero sami vživajo in samo oni drugim vživati dajejo, toliko veči greh imajo tisti, kateri se pregrešijo zoper nje, kaker kè bi se pregrešili zoper vse ljudi na tem svetu.

XXVI.

Kjer ste ljubezen in modrost, tam ni ne strahu ne nevednosti. Kjer ste poterpežljivost in ponižnost, tam ni ne jeze ne vznemirjanja. Kjer je vboštvo z veseljem, tam ni ne poželjivosti ne skoposti. Kjer je mir in premišljevanje, tam ni ne skerbi ne pohajanja. Kjer je strah božji za variha pred hišo postavljen, tam ne more sovražnik vstopiti. Kjer ste vsmiljenost in pohlevnost, tam ni ne obilnosti ne terdoserčnosti

XXVII.

Blager se služabniku, ki si kopiči v nebesih zaklade, ki mu jih kaže Bog, ter jih ne želi razodevati ljudem, zakaj Najvikši bo-
de sam odkril njegova dela, komer bo hotel. Blager se služabniku,
ki hrani v sercu skrivnosti božje.

To so tedaj besede življenja; gdor jih bo izvolil in izpolnje-
val, bo našel življenje in prejel zveličanje od Gospoda. Amen.

Priporočilo.

V pobožno molitev naj bodo priporočeni:

P. Benignus Andrenšek, mašnik 1. reda sv. Frančiška, vmerli
4. malega travna 1881 v Lankovcih pri Gradcu na Štajerskem, stari 65 let;
rajně tretjerednice mariborske skupščine v lavantinski škofiji: Ana Petek iz
fare sv. Martina, Marija Pavalec iz fare sv. Petra, Terezija Podle-
sek iz Selnice, Terezija Fluher iz Maribora, Marija Božič iz Slo-
venske Bistrice, Ana Gmajner iz Maribora, Ana Kveder iz Maribora,
Marija Klotčnik iz Maribora, Terezija Pauko iz Maribora, Ana
Polajžar iz Maribora, Marija Masa iz Lučan, Antonija Herič iz
Lučan; tretjerednik ravno te skupščine: Anton Mihelak iz Slovenske
Bistrice; tretjerednici nazarske skupščine Frančiška Florijanec iz bra-
slavske fare, Neža Žegel iz staroterške fare; tretjerednica goriške nadško-
fije: Karolina Terkuč.

Učiteljski Tovariš od 15. malega serpana 1881 naznanja:

„V J. Blaznikovi tiskarni pride v kratkem na svetlo: „Zbirka
slovenskih mašnih pesni v čast sv. Cirilu in Metodu“, sestavil in
zložil P. Angelik Hribar. Obsegala bo 49 raznih napevov večinoma
za vse dele sv. maše, nekaj pa za vloge po povzdigovanji. Delo bo ne samo
po zunanosti jako lično, temuč tudi po vsebini gotovo občno priznanje dobilo,
ker so napevi melodični in lepo ter pravilno harmonizirani, da jih bo vsak
napredni cerkveni pevovodja z veseljem sprejel in tudi marljivo gojil. Mi le
želimo, da bi gospod skladatelj našel toliko naročnikov, kaker se jih je dose-
daj oglaševala na njegova poprej na svetlo dana dela, česar se tem gotoviše
nadjamo, ker bo stalo 6 tiskanih pol (48 strani v 4. obliki) samo 1 gold.
50 kr.“

Tem besodam v godbi dobro izvedenega moža pristavljamo mi le to, da
se zbirka že dobiva v Blaznikovi tiskarni v Ljubljani. Napevi
so lahki in skozi in skozi v cerkvenem duhu pisani, tako, da jim cerkvene do-
stojnosti nihče ne more oporekati. Gdor želi delo po pošti prejeti, naj doda
5 kr. za marko.

